

Udenrigspolitisk Redegørelse 2018

(Naalakkersuisoq for Uddannelse, Kultur, Kirke og Udenrigsanliggender)

Forelæggelsesnotat

Udenrigspolitisk Redegørelse for 2018 er en status over Naalakkersuisuts indsats på centrale områder over det sidste år, samt perspektiver for udvikling i den nærmeste fremtid.

Den globale internationale agenda er under stadig hastig forandring. I det forgangne år, har der således været store begivenheder og skift, som har haft betydning for Grønland.

Overordnet er det Naalakkersuisuts ønske at fastholde Arktis som et fredeligt lavspændingsområde, hvilket samarbejdet mellem kyststaterne i Arktis er et godt udtryk for. Vi ser dog i disse år en markering af de større magters interesser i Arktis, herunder militært. Dette er en virkelighed vi ikke har set de seneste årtier, men er en situation som vi som land og en del af et rigsfællesskab, skal forholde os til. Efter redaktionens afslutning fremkom den unilaterale amerikanske hensigtserklæring af 16. september 2018, om villighed til at investere i den grønlandske lufthavnsinfrastruktur. Denne er et eksempel på en af de særlig opgaver, der vil være inden for dette område i det kommende år.

Brexit er fortsat en realitet, og Storbritanniens farvel til EU forventes at påvirke Grønlands forhold til EU og til Storbritannien. Dette særligt indenfor områder som uddannelse-, markedsadgang- og fiskeri.

Storbritannien er en af de store importører af grønlandske fiskeriprodukter på baggrund af toldfri adgang til EU's markeder under vores fiskeriaftale. Dertil har vi adgang til EU's indre marked i kraft af vores status som OLT-land. Sådanne aftaler skal evalueres og vurderes, hvis Grønlands nuværende handelsadgang til Storbritannien skal bevares.

Igennem Brexit-processen har Departementet for Udenrigsanliggender derfor arbejdet ihærdigt for at sikre Grønlands interesser bedst muligt. Departementet leder bl.a. en ad-hoc Brexit tværdepartemental arbejdsgruppe internt i Selvstyret, som løbende har arbejdet på at afklare de konkrete grønlandske interesser i forhold til Brexit. Herudover er der særligt blevet gjort en stor indsats for at kommunikere Grønlands interesser til relevante EU-repræsentanter i forbindelse med Brexit-forhandlingerne. Samtidig har der været en løbende i dialog med Udenrigsministeriet som varetager Grønlands interesser i EU forhandlingsteamet.

Vi forsøger fortsat at forhandle et så godt udgangspunkt som muligt for vores fremtidige aftaleforhold med EU, som kan sikre midler til uddannelsesområdet i mange år frem. Det er klart en udfordring og en stadig indsats er nødvendig, men vi er positive og optimistiske.

Det er vigtigt, at vores land er en aktiv aktør i international politik og repræsenteret ved vores primære samarbejdslande. Under Inatsisartuts forårssamling 2017 vedtog Inatsisartut med stort flertal at Naalakkersuisut etablerer en grønlandsk repræsentation på Island.

Vores nye repræsentation i Reykjavik er netop officielt åbnet pr. 20. oktober, og vil styrke vores eksisterende samarbejde med Island. Vores nye repræsentation vil bidrage til at videreudvikle og styrke vores politiske og handelsmæssige forbindelser, hvilket forventes at give samfundsøkonomiske fordele for Grønland. Naalakkersuisut forventer her særligt et styrket samarbejde vedrørende infrastruktur, herunder luftfart og søfragt, men også fiskerisektoren, turisme og anlægsindustri vil være oplagte områder for udvidet samarbejde.

Det handelsmæssige samarbejde udvides til stadighed med de asiatiske hovedeksportmarkeder, Japan, Kina og Sydkorea. Der er her et særligt behov for en grønlandsk synlighed og tilstedeværelse i Asien. Som følge heraf ønsker koalitionen at etablere en repræsentation i Østasien, et ønske som Naalakkersuisut forventer, bliver en særlig prioritet og indsats i det kommende år. Ved etableringen af

en grønlandsk repræsentation i Kina, vil Grønland således kunne udleve mere effektivt de mange ønsker, der er til vores stadigt stigende eksport og forventede udvidede økonomisk samarbejde med de enkelte østasiatiske lande.

For at sikre Grønlands internationale interesser, er det også vigtigt, at Grønland agerer synligt på den internationale scene, især med den øgede internationale fokus på Arktis. På vegne af Naalakkersuisut var daværende Naalakkersuisoq for Udenrigsanliggender, Vivian Motzfeldt, medvært for markering af 10-året for Ilulissat-erklæringen, som havde deltagelse af repræsentanter fra alle arktiske lande samt repræsentanter for oprindelige folks organisationer i Arktis. På ministermødet blev vigtigheden af at fokusere på den arktiske befolkning fremhævet, udover anerkendelse af erklæringen, som har medvirket til at sikre fred og stabilitet i den arktiske region. Vores mest fremtrædende opgave i Arktisk er, at vi som folk er med til at lede dialogen om, og udviklingen af, vores region.

I forlængelse af markeringen af 10-året for Ilulissat-erklæringen blev der afholdt et bilateralt møde med Danmarks Udenrigsminister, hvor forskellige emner blev drøftet herunder Thule Air Base. En central del af forsvarsaftalekomplekset mellem Grønland og USA er, at sikre Grønland det bedst mulige afkast og fordele af den amerikanske militære tilstedeværelse. Dette står Naalakkersuisut fortsat fast på i forhandlingerne.

Forhandlingerne om servicekontrakten på Pituffik/Thule Air Base er stadig i gang, og er noget som Naalakkersuisut prioriterer særlig højt. Naalakkersuisut er fast besluttet på at finde en langvarig løsning og en aftale i forståelse med USA for at sikre, at vort land får et større udbytte af den amerikanske militære tilstedeværelse i Grønland.

Derudover har Danmark, på anmodning af Naalakkersuisut, igangsat klimaundersøgelser og en miljømæssig vurdering af Camp Century. Forureningen fra basen er en potentiel trussel mod miljø og mennesker. Naalakkersuisut ønsker fortsat en grundig afdækning, undersøgelse og oprydning af forureningen. Denne position står fortsat ved magt, og den ansvarlige må være forurenere eller den, der har givet tilladelse til forureningen.

Vi skal selv sætte dagsordenen for vores udvikling som folk. Vi skal selv sikre, at omverdenen kender vores politik og prioriteringer. Vi skal sammen omsætte omverdenens interesse for vores region til resultater, så det bliver til gavn for vores befolkning.

Med disse ord overlader jeg Naalakkersuisuts udenrigspolitiske redegørelse til Inatsisartuts velvillige behandling.